

FOLK OG LAND

Uretten går igjen i menneskesinn som fredløse gjenferd, egger de forurettede til hat, driver de skyldige til nye overgrep for å verge om de gamle synder. Uten rettferdighet er fred ikke mulig.
HERMAN HARRIS AALL.

Hans Egede Nissen:

Åndssvake folkedommere

Eivind Josef Jensen Berggrav skriver som alle vil vite i sin beryktede Folkedommen over NS: «Bare erklært åndssvake kan bli hørt med at de ikke forstod.» Alle uten unntak burde og måtte forstå at krigen mellom Norge og Tyskland fortsatte etter Norges betingelsesløse kapitulasjon 10. juni 1940, som general Ruge ifølge Kongens fullmakt gikk med på. «I Norge er det sørget for at hver borger får opplysning om lov og rett.» — Vi skal tillate oss å dokumentere at Berggrav og mange gode nordmenn sørget for kunnskap i lov og rett:

analyse av denne påstands holdbarhet, så blir konklusjonen den at hverken Berggrav eller noen annen offentlig personlighet i Norge sommeren 1940 ifølge deres ord og handlinger var i tvil om gjeldende lov og rett i det okkuperte Norge, nemlig at ved siden av det ordinære lovverk var den av stortinget ratifiserte Haagerkonvensjon ved landets okkupasjon trådt i kraft. Og det er å merke at folkerett, internasjonale overenskomster alltid har prioritet for nasjonale lover og går foran andre av Stortinget vedtatte lover.

Berggrav har i sitt bekjente hyrdebrev i august 1940 understreket dette faktum ved å svare nei på følgende konkrete spørsmål: Er lover eller forordninger som etter 9. april 1940 utstedes av den norske regjering (i London) bindende for folk og institusjoner i det okkuperte område?

Dertil svarer Berggrav uten dobbelt bunn Nei.

I 1940 var altså Berggrav fullt klar over at krigen var slutt 9. juni 1940. Han var orientert om den betingelsesløse kapitulasjon og kjente godt til den folkerettslige maxim som prof. dr. Castberg

Israelsk hyldest til Peron

Brev fra Argentina

Herr redaktør!

Følgende avismelding fra United Press oversendes som interessant kommentar til Leif Borthens farefulle reise i Perons rike.

Med det kjennskap jeg har til den frie norske presse, tør jeg gå ut fra at «Folk og Land» blir eneste norske avis som bringer vedkommende nyhet. Ellers kunne kanskje folk begynne å tvile på de Bortenske typers troverdighet, og det må naturligvis for enhver pris forhindres.

Her følger et utdrag i oversettelse:

Israelsk hyldest til general Peron.

Buenos Aires 8. april (U.P.)

En skogslund i staten Israel

har fått navnet Juan Peron.

Nyheten ble meddelt presidenten av en tallrik delegasjon representanter for de jødiske institusjoner i Argentina.

Delegasjonen besto av Israels minister i Argentina, dr.

anfører i sin «Folkerett» s. 196: Krigen kan i det hele opphøre ved at den rent faktisk ebber ut, idet fiendtlighetene innstilles. At det da ikke blir sluttet en fredstraktat kan ganske visst ikke betraktes som normalt, men det vil ikke medføre at krigstilstanden ansees for å vedvare.

Castberg sikter her til at krigen de jure, ikke bare de facto opphører når fiendtlighetene innstilles. Og de mest kjente folkerettsekspertene støtter her Castberg, at krig kan avsluttes ved at striden opphører og fredelige forhold inntreer uten formell fredsavtale.

Så sent som i 1945 var forresten Berggrav på det rene med den ting at krigen både de facto og de jure sluttet 9. juni 1940. I sin bok «Da kampen kom» s. 59 skriver Berggrav: Krigen var slutt. Her glemte Berggrav å gjemme sannheten. Her er han for

Pablo Manguel, og presidenten for Argentinas jødiske foreninger, dr. Ismael Novick, ga uttrykk overfor general Peron sin takknemligste tilfredsstillelse ved å få være talerør for det samlede jødiske land.

«Denne form for å ære våre store venner er en gammel jødisk tradisjon,» uttalte dr. Novick, «og det er oss argentinske jøder en glede å meddele plantningen av denne lund med navnet til en berømt statsmann, som har erobret seg en så fremtredende plass i fedrelandets historie.»

Et opphold her i Argentina gir det mest rystende inntrykk av den hjemlige presse og propagandas usannferdigheter til enhver tid.

Klassisk er historien om den argentinske «revolusjon» for et par år siden. Aftenposten, som anstrenger seg for å bringe saklig og avbalansert stoff, bragte den gang store førstesidemeldinger om voldsom (Forts. side 5).

en gangs skyld sanntru og taler uten dobbelt bunn.

Arbeiderbladet 8. desember 1949 gir forresten en interessant folkerettslig parallell i et telegram om opphevelse av U.S.A.s krigstilstand med Tyskland, som siterer utenriksminister Achesons uttalelse at opphevelse av krigstilstanden ikke behøver å skje ved hjelp av en regulær fredstraktat. «Det går an å oppheve krigstilstanden uten å slutte fred,» sier Acheson, som kjente folkerettens kilder.

Stortingspresident C. J. Hambro uttalte også følgeriktig 22. juni 1940: Regjeringens oppgave etter avreisen (til England var ikke av militær art.

Og i dette enkle faktum var regjeringen Nygaardsvold og samtlige norske politikere og embetsmenn, som offentlig uttalte seg om saken i 1940, enige. (Forts. side 8).

“AMNESTILOVEN”

- et overgrep overfor politiske motstandere

Dengang da man her i Norge ennu husket at det var noe som het Grunnlovens paragraf 97 — det kategoriske forbud mot lover med tilbakevirkende kraft — og da det ennu var noen modige som turde å opponere mot rettsmyndighetenes forsyndelser mot denne paragrafen, ja, da het det såvel fra dav. riksadvokat Sven Arntzen som lagmann Erik Solem at selvsagt var alt i orden med landssvikloven og landssvikloven. De var egentlig amnestilover som i vesentlig grad formildet straffebestemmelsene i den alminnelige straffelov, og for formildende lover gjaldt ikke noe forbud mot tilbakevirkning.

Menigmann har en viss svakhet for å sverge til magister's ord uten å gjøre bruk av sin egen tenkeevne. De «høy-lærde»s utredning om landssviklovgivningens formildende karakter gikk i folk flest som meitemark i kyllinger. Og ennå i dag er det ikke så sjeldent å treffe dem som påstår at NS-folk slapp så «altfor billig» på grunn av denne toskete formildelsesloven.

Riksadvokat Arntzen sendte i sin tid ut fortrolige meddelelser om saker og ting i forbindelse med «rettsoppjøret». Ikke til almenheten — å, langt i fra! — men til påtalemyndighetens tjenestemenn, dommerne og de beskattede aktører. Og her kommer han i skade for å referere ting som til overflod godtgjør at han ikke har vært i god tro når han vrøvlet om at landssviklovgivningen betød en avdemping og formildelse av de strenge bestemmelser i straffeloven av 1902.

Den 27. august 1945 fikk riksadvokat Arntzen fra Norsk Rikskringkasting — etter at Londonarkivet var overført til Oslo — teksten til den radiotale som dav. justisminister Terje Wold holdt i BBC den 24. januar 1942, og som omhandlet den pov. anordning av 22. s. mnd. om «tillegg til straffelovgivningen». Denne tale ble meddelt videre til «politimestrene, landssvikdommerne ved lagmanns-, herreds- og byrettene samt de fast oppnevnte aktører» — altså også lagmann Erik Solem — ved meddelelse nr. 15, datert 31. aug. 1945.

Av riksadvokatens gjengivelse av justisministerens tale skal vi gjengi:

«Denne anordning er i første rekke rettet mot NSs medlemmer. Det forhold som rammes, er å være medlem av NS. Det er ikke nødvendig for straffeskyld at man har deltatt i NSs møter eller har vært med i NSs demonstrasjoner eller i det hele som medlem av NS på noen måte har opptrådt aktivt. Det formelle medlemskap, selv om det har vært helt passivt, rammes av loven og medfører straff. Den straff som anordningen fastsetter, er tap av almen tillit. Som tilleggsstraff kan bøter på inntil 1 million kroner idømmes. — — — Tap av almen tillit har således vidtrekkende rettsfølge. En kan si at den som dømmes til å tape almen tillit, dermed økonomisk, sosialt og politisk er satt utenfor det samfunn som han har vist seg uverdigg til å tilhøre. — — — Tap av almen tillit er en straff som er ny i vår straffelovgivning, fra et strafferettslig synspunkt har den flere fordeler: den kan i det enkelte tilfelle ramme hardt, den er et godt uttrykk for samfunnets dom, og den er økonomisk idet den ikke medfører utgifter for statskassen under straffefullbyrdelsen. Den kan også i noen grad (uth. her) avpasses etter den enkeltes skyld, idet almen tillit kan fradømmes for alltid eller for et bestemt antall år. — — — Når det ved siden av den alminnelige straffebestemmelse om forrederi har vært nødvendig å gi en egen forordning rettet mot NS, er grunnen den at det bør være et særskilt straffbart forhold å tilhøre et politisk parti som under krig går over til fienden. Dette inne-

Forts. side 8

Herr Kristian Skard
Tasann 79
Ulløval-Hesøby.

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redakteur

Finn Brun Knudsen.

Telefon 55 76 56.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5, Oslo — Tlf. 37 76 96

Svensk syn gjennom
svarte briller

Den svenske dosent Sven Ulric Palme innleder en artikkel i «Vecko-Journalen»s nr. 15 med å si:

«I mitten av december 1939 kom Vidkun Quisling till Berlin för att övertyga Hitler och den tyska generalstabens om att Tyskland borde överfalla hans hemland Norge och okkupera det.»

Det er mer enn beklagelig at en mann i dosent Palmes stilling ikke orienterer seg bedre i det foreliggende stoff enn at han kan rive av seg noe slikt som det her siterte. Det synes dessverre som om han ennå befinner seg på 1945-stadlet og kritikkløst fører i marken de «fakta» som domstolen den gang fant det nødvendig å underbygge sin domsavgjørelse med og er Quislings forsøk på å trekke opp bakgrunnen for hans henvendelser på tysk hold ble avvist. En kunne mest fristes til å tro at dosent Palmes eneste viten om personen Quisling skriver seg fra de to brosjyrer som professor Johannes Andenæs i sin tid ga ut på svensk etterbestilling av studenterlaget Verdandi i Uppsala, og som er nett-

opp så «objektive» som man kunne vente det seg fra det hold.

Det er rent meget vann i havet siden 1945, og mangt og meget har man måttet skifte oppfatning av. Bl. a. også når det gjelder årsaken til og rekkevidden av Quislings forhandlinger i Tyskland i 1939. Det er grunn til å dra seg i minne en norsk historikers uttalelse under historikermøtet i Göteborg i 1952: «Samtidens dom om personen Quisling vil ikke bli ettertidens!»

Historiens første krav er sannhet — den fulle og rene sannhet der intet fordølgjes. Det var meget som ble feilbedømt og meget dølgjet den gang Vidkun Quisling stod prisgitt sine dommere. Og samtidens dom vil nok helt sikkert ikke bli ettertidens! Derfor synes det naturlig om en mann i dosents stilling hadde vært noe varsommere med uttrykkene enn Sven Ulric Palme har vært det.

Hans «kategoriske» uttalelse om Quisling betyr hverken pluss eller minus når det gjelder Quislings tilknytning til norsk historie. Den betyr ingen ting!

H. N. H.

«HISTORISK SANNHET»

Jeg kan si med full sannhet Jeg har aldri i mitt liv lest en så ufyselig artikkel som den der var sammensatt av sitater etter Tormod Knutsons: «Vårt folks historie, gjengitt i «F. og L.» nr. 13 etter en artikkel i Arbeiderbladet for 10. mars d. å.

Og slikt skal danne det pedagogiske grunnlag for norsk historieundervisning i vår folkeskole i dag! Det er grunn til å beklage både lærere og barn.

Man må være helt enig med artikkelforfatteren hr. Trygve Bull, når han sier at «Det må være noe i veien et steds i den øverste ledelse av vårt skolestell, når en bok som f. eks. siste utgave av Tormod Knutsons Norges-historie er blitt godkjent.»

Det forekommer meg at det må være «noe i veien» også i den øverste etasje hos bokforfatteren: Når har f. eks. «Det store, forferdelige røverfolket» ført krig mot fargede folkeslag?

Der gis bare en forklaring på at dette forbannede sludderet har kunnet passere sensuren: Kirkeminister Lars Moen — som vilstomt er en bra kar — har hatt det så travelt at han i farten har kommet i skade for å «sverge til magisterens ord».

Jeg har ikke den ære å kjenne denne intellektuelle kapasitet (T. K.), men det er ikke helt utelukket at han om ikke så svært lenge også skal få sluke i seg igjen sin spyttklyse mot Quisling og hans regjering.

Nemesis arbeider, og det er et lyspunkt at Arbeiderbladet har pirket ved «historiskrivningen».

I. Fr.-O.

ARNULF

For å si det med Øverland (Arb.bl. 27. 4. 54 «Tungetale fra Parnasset»): «Vi har fått en tonekunst uten melodi, en billedkunst uten form og en ordets kunst uten mening.»

Adolf Hoel

75 år

Lørdag den 15. mai i år passerer en landskjent mann en viktig milepel, — Adolf Hoel fyl-ler den dagen 75 år. Det er vel forresten litt for snevert å kalle ham en landskjent mann, da både hans teoretiske og praktiske innsats på den arktiske forsknings område har bidratt til å gjøre hans navn internasjonalt kjent og aktet. Hoel er således innehaver av en rekke utenlandske ordener, — svenske, danske, italienske o.s.v. I 1938 ble han ridder av St. Olav.

Adolf Hoel er cand. real fra 1904. Ved universitetet her studerte han matematikk, geografi og geologi og dessuten zoologi og botanikk. For sin videre utdanning i geografi og geologi oppholdt han seg en tid ved Stockholms Högskola, ved Viten-skapsakademiet i det tidligere St. Petersburg, ved universiteter i Sveits, Tyskland og Italia.

Fra 1908—1910 arbeidet Adolf Hoel som geolog ved Norges geologiske undersøkelser. Det sier seg nesten selv at en mann med Hoels kvalifikasjoner på et tidlig tidspunkt ble knyttet til vårt universitet. Han var stipendiat i geologi fra 1911—1919, ble i sistnevnte år ansatt som dosent i geologi, en stilling han innehadde til 1940, da han ble utnevnt til professor i polaregnes geografi. I den vanskelige okkupasjonstiden var han prorektor ved Universitetet fra 1941—1942, senere rektor fra 1943 til okkupasjonens opphør. Det er visst ikke lenger noen dissens om at han har røkt sitt vanskelige og ubehagelige verv som rektor ved Universitetet så tilfredsstillende som de herskende forhold gjorde det mulig.

Adolf Hoel har vært medlem av en hel rekke kommisjoner og komiteer og har utfoldet en rik publisistisk virksomhet innenfor sitt spesialområde, — Svalbard- og Ishavs-undersøkelser. Hans bidrag her skal utgjøre noe slikt som 10 000 trykte sider. Uten forkleinselse for andre må man kunne si at han er den sentrale autoritet på dette område, — teoretisk som praktisk. Allerede i 1907 deltok han i en ekspedisjon til Spitsbergen som geolog. Ekspedisjonen ble utrustet av fyrsten av Monaco og stod under ledelse av rittmester Gunnar Isachsen. Han har vært med i alle de årlige norske ekspedisjoner til de arktiske regioner og som regel har han vært leder av dem. Hoels navn vil for alle tider være knyttet til hans dominerende innsats i Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser, — en statsinstitusjon som Adolf Hoel i sin tid tok initiativet til og som i Hoel hele tiden har hatt den drivende kraft. Ikke bare geologisk og geografisk har denne institusjon vært av banebrytende

Malurt fra Bredevandet

Konsulene Bergesen har
overtatt etter Hitler
i Stavanger

En statstjenestemann skriver til oss fra Stavanger:

Dette var min største glede da jeg fikk vite for adskillige år siden at der var et blad som hette «8de Mai». — Du verden hvor jeg har skrevet til dette blad, men desverre uhyre litt ble tatt inn, tross at jeg skrev meget godt av og til...

De sier «Vil De sende mig et skarpt snapshot av et eller annet paa Deres vei derborte.» —

Jeg har idag akkurat samme bitterhet og hat som redaktørene av arbeiderbladene hadde for en mannsalder siden.

Til trods for jeg er organisert og har medlemsboken, så betyr dette intet som helst. Jeg har sett så meget fælt her i Norge siden den saakaldte frigjøring at det er forferdelig.

Jeg forstår jo ikke at alle som har vært berørt av rettsoppgjøret ikke tør slutte opp om vårt blad. Prof. Hoel f. Ex kunne godt ha hjulpet til med vårt blads økonomi, istedetfor å gi sine penger til et korrupt samfund — og likeledes Kirsten Flagstad.

De nevner Alexander LANGE Kiellands By. Det er nok ikke Alexander Kiellands by lenger. Nu er det Konsulene Bergesen som har overtatt all makt etter Hitler her i Stavanger!

thor.

og grunnleggende betydning, — den har også viet historien om oppdagelsen og utforskningen av disse strøk en særlig interesse og i forbindelse dermed de økonomiske og politiske problemer som knytter seg til de nevnte områder. Der har også vært drevet viktige meteorologiske studier og områdenes fauna er blitt grundig undersøkt og beskrevet.

Det sier seg selv at en mann med Adolf Hoels energi og arbeidskraft ikke har tenkt å legge årene opp på lenge enda. Han har fremdeles en masse arbeide ugjort, og han er da også den selvskrevne kapasitet til å gjøre dette arbeide. Landet har ganske enkelt ikke råd til å gi avkall på en slik manns inngående innsikt og grundige spesialkunnskaper. Det ser da heldigvis også ut til at våre statsmyndigheter er oppmerksom på dette og har betrodd ham en oppgave, hvis heldige løsning ikke godt kan tenkes uten Adolf Hoels aktive og dominerende medarbeiderskap.

«Folk og Land» ønsker ham da mange gode arbeidsår og sender ham sin beste hilsen på 75-årsdagen.

Æres den som
æres bør

Dessverre er jeg ikke forfatteren av en del utmerkede artikler i «Folk og Land», undertegnet E. B. Det er også besynderlig, at hverken redaktør eller skribent kan finne andre bokstaver enn de som ligger i mitt navn.

Erling Bjørnson.

*

Denne likhet i signaturen er beklagelig, men der er intet å gjøre med det, da begge med full rett har krav på sine forbokstaver. En annen ting er at herr Bjørnson alltid skriver under fullt navn.

R e d.

Også en måte å si det på

TAKK

Min inderligste takk til alle, og så anonyme, som så overstrømmende hjertelig husket meg med blomster, brev og hilsener under mitt lange sykehusopphold på Ullevål.

Lillehammer 24/4 1954.

Einar Skavlan.

*

Ovenstående notis sto en dag i Dagbladet og forteller at Dagbladets redaktør ikke var ansvarlig da avisen brøt den hevdvunnne presseskikk: ikke å skrive om selvmord.

«Farmand»s Audax, en skribent vi i alminnelighet setter stor pris på, skriver i Farmand nr. 18 noen betraktninger om fylkesmannsutnevnelser, hvor han bl. a. kommer med følgende:

«Hr. Stavang kan vel si-
es å passe godt innen visse
vest-agderske kretser;
han var i flere år den eneste
Amann som konsekvent støttet
De Moseidske bestrebelser for å
så mistillit til rettsoppgjøret...»

Oppriktig talt hadde vi ikke ventet en slik flåsethet av Audax som sikkert sitter inne med så megen viten om dette at han vet bedre.

Moseid, sammen med Stavang, sådde ikke mistillit, men hadde — og har — mistillit til «rettsoppgjøret» og har uttrykt denne mistillit på tross av alle ubehageligheter de derved skaffet seg. Det var deres plikt å gjøre det, deres plikt som stortingsmenn.

Det er trist å se at Audax også ligger under for massepsykosen og bedriver denne skitne journalistikk.

VÅR AVIS OG VÅRT SAMVIRKE

Siden «Folk og Land» avløste «8. Mai» er det fremkommet flere uttalelser fra abonnenter om deres syn på redigeringen av de to aviser. Innsenderen herav er en av dem som mener å ha konstatert en vesentlig forandring til det bedre i retning av saklig og verdig form og tone, noe som selvsagt er av stor betydning for avisenes pondus og mulighet for å oppnå gehør i andre leire.

Det er av interesse at redaksjonen har klarlagt at avisen er uavhengig av Forbundet for sosial oppreisning, men — i likhet med hva tilfellet var for «8. Mai» — arbeider for samme formål og etter de samme retningslinjer.

Det er nå gått henved 9 år siden frigjøringen, men de oppnådde positive resultater er fremdeles meget små, selv om en opinionsendring nok er under fortsatt utvikling, takket være bl. a. støtte fra selvstendig tenkende personer med sine meningers mot i den annen leir.

Grunnen til at resultatet er lite tilfredsstillende er selvsagt først og fremst den byggopinionspsykosen skapte imot oss før og etter frigjøringen, i forbindelse med en panisk skrekk blant de mange svake opportunisten i jössingleiren for det såkalte «nasjonale renomé». Men kan det ikke også være svakheter i våre retningslinjer for det opplysende og propagandistiske arbeide?

Innsenderen herav mener at så er tilfelle.

I våre publikasjoner har vi presentert oss som stående solidariske i enhver henseende. Innrømmelser av feil ser man sjelden eller aldri noe til, tross de vidt forskjellige motiver for oppslutning om bevegelsen i okkupasjonstiden og m. h. t. de enkeltes forhold. Dette er utvilsomt å skyte over målet. Dessuten godtar man herved indirekte den oppfatning fra den annen side som er kommet til uttrykk i det rettslige overgrep om kollektivt ansvar.

NS-medlemmer i okkupasjonstiden kan stort sett deles i 3 grupper:

1. Den politisk aggressive fløy som i sikker tro på lederens fremsyn og kjennskap

til folkeretten gikk for langt i retning av irritasjonsvekkende tiltak på krav fra okkupanten, men som også må godskrives for å ha parert eller avdekket slikt krav.

2. Medlemmer som meldte seg inn på grunnlag av bevegelsens program, men som stort sett inntok en selvstendig holdning overfor de problemer som etter hvert dukket opp, med herav følgende uoverensstemmelser med både okkupasjonsmyndigheter og den partipolitiske ledelse.

3. Medlemmer som ikke meldte seg inn av ideologiske grunner, men vesentlig for å vareta norske interesser eller sikre familiens eksistens.....

De interesser som etter oppgjørstiden forener alle disse prinsipielt sett forskjellige grupper, og som det er naturlig at Forbundet og avisen arbeider for som fellesekspONENT er etter innsenderens oppfatning så godt som utelukkende de stedfunne overgrep i lovgivning og rettspleie, folkerettslig og juridisk sett, ved siden av samvirket for å avbøte særlige skadevirkninger av oppgjøret.

Den grad av interesse som vises de fanger som fremdeles soner for sitt forhold i okkupasjonstiden, bør i samsvar hermed neppe gis et ubetinget kollektivt preg. I den utstrekning de enkelte fangers forhold er kjent, bør det være dette personlige forhold som legges til grunn for henvendelser i vedkommendes favør, og henvendelsene bør begrenses til å gjelde tilfeller hvor det er opplagt at vedk. er dømt for strengt eller er blitt offer for ordre eller direktiver som den politiske ledelse eller NS-medlemmer i ledende stillinger må sies å være medansvarlig for.

Delaktighet i profesjonelt angiveri eller tortur skulle imidlertid ikke i noe tilfelle kunne forsvares under henvisning til formildende omstendigheter av denne art. — Prof angiveri brude vært overlatt til jössingene selv. Det var mange nok av dem som gikk okkupanten til hånd i så måte iflg. boken «Gestapo i Norge». Og bruken av tortur for å avsløre lovbrøtere kunne man overlatt helt og

Alexander Lange:

Lorentz Vogts bombe under «Rettsstaten»

Da de pinlige opplysninger om okkupasjonsoppgjøret kom ble den herskende klikk så urolig, at påtalemyndigheten måtte reagere med en arrestasjon, som var planlagt som den første i en større serie! Arrestasjonen ble underkjent av retten. Tiltross for at de oppblåste — og på forhånd i stortingsmelding 64 for 1950 triumferende kunngjorte tiltalebeslutninger — skrumpet vesentlig inn under rettergangen, ble de allikevel i sin sterkt reduserte form delvis underkjent av retten. Medvirkende hertil var at den rettslige forundersøkelse var blitt fast ledet av en sannhetssøkende, ikke kompromittert dommer.

Da påtalemyndigheten ble tvunget til aksjon mot visse dengang isolerte og derfor relativt ufarlige angripere av «retts»-oppgjøret, tok statsadvokat Dorenfeldt — etter ordre — munnen meget full, idet han under bifall fra en velinstruert presse erklærte at alle «injurianter» straks skulle settes inn... Sindige jurister — deriblant Finn R. Schjødt — måtte nå belære om at slikt gjør selvsagt ingen rettsstat med folk — som drevet av sin rettsbevissthet og harme — pådrar seg injurielag, for å vareta samfunnets interesse i at det ikke begås justismord...

Det er ganske andre tarv enn rettssikkerhetens som varetas, når påtamyndigheten foretar anholdelser i ærekrenkelsessaker!

I dette sitt første forsøk led Dorenfeldt-Aulie — tross en delvis fellende dom over «injuriantene» — et nederlag, som de foreløbig tok seg ad notam. I reserve has dog beredskapslovgivningens kopi av de Himmlerske metoder... Men ennå er det ikke blitt norsk

holdent til de tyske politior-ganer som hadde denne ubehagelige oppgave som krigstjenesteplikt.

Det skulle være interessant å høre andres mening om disse prinsipielle kardinal-problemer.

K.

rett å arrestere folk som skriver skarpe artikler! Påtalemyndigheten bør nøye seg med at slike rammes på pungen med den stille boikott... Og overvåkes daglig.

Blandt mer formidable angripere av rettsoppgjøret som påtalemyndigheten klokkelig ikke har gitt seg i kast med skal jeg idag bare nevne prost H e d e m, Advokat Gustav H e b e r og fremforalt den likeledes gode nordmann, Industriforbundets tidligere direktør, cand. jur. Lorentz V o g t. Han blir neppe av den grunn dekorert med St. Olavs Orden, at han har innlagt seg fortjeneste av norsk rettshistorie ved helt blendende å detaljere de bragder på krise- og emigrantjussens felt som det veldige forspann for u-loven — Solem — Berg — Aulie — Ferdinand Schjelderup, blant andre — er blitt dekorert av «Kretsen» for.

I sin bok — VERN OM GRUNDLOVEN — skriver således herr Vogt på side 51—52 noe, som påtalemyndigheten har unnlatt å gripe inn mot. Tross den slepne form — er hans utsagn i sin kjerne en fryktelig ærekrenkelse i et rettssamfunn, hvor det hersker normale æresbegreper. Les nøyaktig hvert ord:

«Man forbereder en lovgivning som er en for h å n d s d o m mer enn en lov. I utformingen av denne forhåndsd o m deltar forskjellige mer eller mindre anonyme personer. Av disse overtar senere en — advokat Sven Arntzen — den øverste påtalemyndighets rolle. Lagmann Solem den sentrale lagmannsstilling. I Høyesterett sitter justitiarius Paal Berg og Ferdinand Schjelderup. De samme menn kommer derved til å øve en avgjørende innflytelse på alle trinn av oppgjøret. Forholdet er ikke betryggende, og det blir det ennå mindre ved den agresivitet som er vist fra første stund. Hvor det gjelder å bedømme en anordnings lovligheit ligger det i sakens natur, at de menn som har deltatt i dens utarbeidelse ikke etterpå står objektivt til spørsmålet».

«Kretsens» representanter innskrenket heller ikke sin virksomhet til sitt anonyme arbeide under okkupasjonen og sine offisielle stillinger etterpå. Riksadvokat Arntzen holder veiledende foredrag for d o m m e r n e, som merkelig nok møter mannsterkt frem for å motta belæring. Dommerforeningens formann (ikke den nåværende) blir så begeistret at han vil at foreningens medlemmer — dommerne — ved votering skulle slutte seg til foredraget. En slik votering ville gjort samtlige tilstedeværende inhabile ved behandling av senere landsviksaker. Men dette noe eien-dommelige forslag ble forhindret ved en mer besindig høyesterettsdommers inngripen.»

«Samtidig mangler man det korrektiv, som en selvstendig sakførerforening — forsvarets representanter — burde ha utgjort, og som i Danmark er kommet så klart frem i høyesterettssakfører Steglich-Petersens opptreden når den danske riksadvokat i likhet med den norske hadde hevdet påtalemyndighetens oppfatning. Den norske sakførerforenings passivitet i så henseende burde oppfattes som påfallende.»

(Uthevelsene gjort av meg).

Såvidt direktør Lorentz Vogt.

I en avisartikkel, som var likeså injuerende som ovenstående, forklarer han — likeledes upåttalt — hvorfor Den Norske Sakførerforening ikke sto uavhengig til okkupasjonsoppgjøret. Dens daværende formann, som nå er regjeringsadvokat, var dengang under politietterforskning som styremedlem i A/S Konstruksjon, hvis disponent ble straffedømt for engasjements med tyskerne, som vedkommende, senere regjeringsadvokat upåttalt hadde tiltrådt med sin underskrift i styreprotokollen.

Gir opp for vannstoffbommen.

Byrådet i Coventry besluttet forleden å oppløse byens sivilforsvarsutvalg med den motivering at dets arbeide «er spild av tid og penger, når man tar vannstoffbommen i betraktning».

Coventry ble i begynnelsen av krigen angrepet av den største luftflåte tyskerne inntil da hadde hatt på vingene, og størstedelen av byen ble jevnet med jorden.

Tid for selverkjennelse

I de fleste europeiske land brøt der ut voldsomme forfølgelser da krigen sluttet i mai 1945. De var langt mere omfattende og blodige enn de fleste har anelse om. De kostet hundretusener av liv. Millioner ble fratatt sine eksistensmuligheter, de mistet sitt sosiale feste og ble rammet av materiell ruin. I fanatisk selvrettferdighet holdt seierherrene avregning dels med sine fiender, dels med sine landsmenn. Forholdet var det samme både i Øst- og Vest-Europa. Når man i Vest-Europa forarges så voldsomt over undertrykkelse og eksistensødeleggelse i Øst, bør man ikke glemme i hvilken uhyggelig grad man også i de vestlige land i disse år har ødelagt menneskers tilværelse. Virkningen av disse forfølgelser, av all den ussel og nederdrettighet som da fikk utløp, medvirker ennå i dag i høy grad til å forgifte forholdene både mellom folkene og innen de enkelte land. Så lenge der ikke er tatt effektive skritt til å overvinne disse virkninger kommer man ikke ut av krigs- og etterkrigstidens voldsomt affektbetonte motsetninger. De effektive skritt kan bare tas av de makthavere som selv har ansvar for disse forfølgelser. — Selvrettferdighet og prestisjehensyn stenger veien.

Verst var forfølgelsene i øststatene. Blodigst synes de å ha vært i Jugoslavia, — men dette lands styre har i senere år til gjengjeld vist sterkere vilje enn andre til å overvinne virkninger av forfølgelsestiden. Kanskje ikke mindre blodige var de i Tsjekkoslovakia. Mens Jugoslavias forfølgelser avspeilet en sosial revolusjon, fulgte Tsjekkoslovakias to etapper: først de hensynsløse nasjonale forfølgelser mot det tyske folkeelement — så usannsynlig skjendige at man ikke tror når øynvitner beretter. Deretter de sosiale forfølgelser etter det kommunistiske kuppet, — de som på vanlig vis har endt med de indrekommunistiske forfølgelser og henrettelser. Dog om øststatenes forfølgelser har pressen i veststatene bragt så meget stoff at man noenlunde kjenner deres karakter.

Det samme er absolutt ikke tilfellet i veststatene selv. —

Her gikk visstnok Frankrike i spissen, — maquisen utløste en vill fanatisme. Hva hverken hæren, undergrunnsbevegelsen eller emigrantene hadde hatt makt til å tilføye den tyske motstanderen, tilføyet emigranter og partisaner i fellesskap sine egne landsmenn — så var kanskje ikke minst tilfellet i de stater der som Frankrike hadde lidd under det totale nederlag. I Frankrike skal etterkrigsterroren ha kostet mellom 100 tusen og 200 tusen liv, og mordlysten feiret orgier. Nå utløstes all forbitrelse hos dem som lenge hadde ønsket å slå, men ikke hadde funnet anledning til det. Og all brutalitet hos dem som i de blodige krigsår hadde fått blod på tann. I noen land skjulte disse reaksjoner seg bak hyklerisk opprettholdelse av fiktiv lov og rettsordning. I andre hersket den rene, åpne gateterror og noen steder, særlig i Frankrike, blandet terror og rettsforfølgelse seg sammen. Det var særlig tilfellet hvor det kommunistiske element tok makten i forfølgelsen. Og i Frankrike satt selvbestaltede kommunistiske domstoler og avsa dødsdommer i mordsaker eller morddommer i dødssaker, — ingen visste lenger hvem som var morder og hvem som var dommer. Også dette var en arv fra de siste krigsår.

De store krigsforbryterprosessene hadde ingen bedre karakter. I Nürnberg og Tokio satt morderne fra Katyn og terroristene fra Dresden som dommere og i den kritiske britiske litteratur som ble innledet med Lord Hankeys «Politics, Trials and Errors» har man med tilstrekkelig autoritet avregnet med den form for «justis» og «rettferdighet» som disse retterganger betød. Hva der senere er kommet frem — også særlig fra britisk side — av dokumentariske opplysninger viser med hvilken skamløshet disse dommere holdt rettergang over sine motstandere.

I de affektbetone forfølgelser som avsluttet annen verdenskrig kunne ingen rettferdighet skje fyldest og ingen rettsstater gjenopprettes.

*

Det skal uten reservasjoner medgis at det som skjedde var resultatet av den ånd,

Av Håkon Meyer

Måtte det også i landflyktigheten finnes nøkterne og rolige menn som kan ta et fornuftig standpunkt til begivenhetene etter som de kommer og ikke handle ut fra blind fanatisme. Mangen gang har en inntrykk av at den som rammes av landflyktighetens bitre skjebne, mister den rolige dømmeevnen og glemmer at vårt land tilhører dem som lever og arbeider der og at ingen som frivillig eller ufrivillig har forlatt det har mere å kreve enn sin plass i landet.

Håkon Meyer i Kringkastingen mai 1944.

som i de forutgående år behersket folkene. Man kom ikke ut av krigsmentaliteten. Hvor djevlskapens utspring ligger, — hos den ene eller den annen part — har ingen hensikt å spørre om, fordi djevlskapen ligger i mennesket selv, og ikke hos denne eller hin nasjon. Den mest utpekulerte djevlskap i Norge i okkupasjonstiden fant man antagelig hos Rinnan-banden — altså hos nordmenn, ikke hos tyskere.

Det er ingen tvil om at nazismen betød en nedbrytning av respekt for sannhet og rett, for humanitet og liv som for store deler av Vest-Europa virket som et fullstendig brudd med den ånd og den rettsstat som besto. Men i stedet for å reagere på dette forhold slik at man satte alt inn på å opprettholde den gamle innstilling til liv og rett, lot man seg smitte av oppløsningens ånd, grep under ledelse av de høyeste autoriteter i stat og kirke til folkerettsstridige kampmidler, gjorde mordet og rettsløsheten til egne kampmidler.

I sin kamp mot jøder og anderledes tenkende kjente nazismen ingen respekt for rett og liv. Men man var vel på den tid — ti år etter Moskvaprosessene og de russiske massemordene — klar over at den allierte i Øst minst like lite kjente noen respekt for rett og liv. Slaveleirene hvor millioner gikk til grunne, var ikke bedre enn konsentrasjonsleirene. For øvrig synes de konsentrasjonsleirer som det demokratiske Frankrike opprettholdt i Syd-Frankrike

allerede før krigen, ikke ha vært bedre enn de tyske, og så der gikk mennesker i mengdevis, mest spanske flyktninger, til grunne. Og ånden i de konsentrasjonsleirer som amerikanerne opprettet i Tyskland 1945 var ikke bedre enn ånden i de nazistiske.

Det første offer for den moderne bombekrig var Guernica. Det opprørte verden. Et av de siste ofre, og vel inntil i dag det mest opprørende og blodtørstige offer for bombekrigen var Dresden, — da var menneskene avvendt med å opprøres. Massedrapet på de tyske jøder var en redsel som ingen kan tenke seg inn i. Men de russiske massedrap på polske offiserer hadde bare en annen kvantitet — ca. 10 000 mann, — den moralske kvalitet var den samme.

En oppregning av dette slags kunne fortsettes uendelig. Den kunne gis et demagogisk innhold, idet begivenheter ble stillet i kronologisk forhold til hverandre, hvorved en slags årsakssammenheng ville framkomme. Og alt etter ønske kunne man anvende denne årsakssammenheng mot den ene eller den annen part. Det er ikke hensikten. Hensikten er tvertimot å understreke:

Den ene part har med hensyn til blodig terror av forskjellig art intet å bebreide den annen part. Alltid på ny er det mennesket som handler umenneskelig, — det er ikke tyskeren, russeren, engelskmannen, amerikaneren, men mennesket. Det er riktig nok at handlingene kommer i en kronologisk rekkefølge som kan gi en viss årsakssammenheng. Men det er aldri riktig å tro, at den ene nederdrettighet berettiger til den neste, slik som den meste argumentasjon på dette felt påstår.

Vesentligere enn den årsakssammenheng man kan påvise er den smitte man kan påvise. Oppløsning av rettsforhold og overgangen til terror og affektbestemte «rettsforfølgelser» kan sees i årsakssammenheng, — men utviser dog først og fremst den uhyggelige smitte fra de forhold man mener seg å ville bekjempe. Vil man sitte til doms over krigsforbrytere og dømme dem for umenneske-

lige handlinger, må man ikke komme like fra mordet med blodige hender, og vil man dømme dem for å ha planlagt krig i visse land, må man ikke selv ha planlagt krigens overføring til de samme land.

Det er innlysende at den som kommer under forfølgning eller blir tvunget ut i krig, lider nederlag og tvinges i landflukt ser med forbitrelse på sin motstander. Men hans ulykke berettiger ham ikke moralsk til å anvende nettopp de midler han fordømmer hos motstanderen. Det er også forståelig at han tror, at den som handler anderledes enn han selv, må være en forreder. Men i sin forbitrelse og fortvilelse er han ikke berettiget til og absolutt ikke egnet til å sitte som dommer over anderledes handlinger. Enhver har en mer eller mindre bevisst grunninnstilling til sannheten, livet, menneskene og han bedømmer en handling ut fra denne grunninnstilling. Men en handlings moralske verdi beror i siste hånd på dens plass i den handlendes egen bevissthet. Den beror ikke på hvilken oppfatning en motstander har av handlingens kvalitet. Når engelskmenn, endog Winston Churchill, har engasjert seg i forsvaret for tyske generaler som von Manstein og Rommel, ligger deri en anerkjennelse av denne tese. I engelske og amerikanske politiske kretser innser man jo nå meget ofte at mange av Nürnbergdommene bare var seierherrens dom over den tapendes handling. Anderledes var det heller ikke med flertallet av de politiske dommer i Vest-Europa i disse år.

Man kan selvsagt innskrenke almengyldigheten av den tese at handlingens moralske verdi beror på dens plass i den handlendes egen bevissthet. Man kan si at der alltid finnes en grense, f. eks. den som er gitt i Menneskerettserklæringen e. l. Men man kan nok på dette tidspunkt våge å si at det store flertall av Vidkun Quislings eller Henri Petains handlinger i årene 1940—45 i deres egen bevissthet var handlinger av moralsk kvalitet i deres folks interesse og derfor neppe burde ha vært gjenstand for deres opprørte motstanderes

Brev fra Argentina

(Forts. fra side 1.)

oppstand mot Perons «dikta-
tur». Det het at det ble kjem-
pet i gatene, og Plaza de Mayo
fløt av blod fra de sårede. —
Perons folk hadde skutt ned
3000 opprørere...

Folk trodde det — ja, jeg
også, for jeg kunne tross alt
ikke tro våre hjemlige demon-
stranter i stand til å lyve i de
grader om en så alvorlig sak.

Ved nevnte anledning dreie-
et det seg i virkeligheten om
et stillferdig forsøk på militær
revolte i en kaserne utenfor
byen. Episoden kostet en
mann livet, idet en av pero-
nistenes egne folk ble drept.
Da saken ble kjent gikk folk
mann av huset. Arbeiderne
strømmet straks til Plaza
Mayo og demonstrerte sin
sympati for president Peron.

I motsetning til i Norge har
man heller ikke dødsstraff her
i landet, og bare det skulle vel

Var det Oswald?

I Vesteråls Avis for 30.
mars har en Sigurd Svendsen
et innlegg under ovenstående
titel, som vi ikke vil kommen-
tere, — det taler for seg selv:

være nok til et øyeblikks et-
tertanke for de skinnphellige
der hjemme.

Ellers tror jeg det måtte
være meget formålstjenlig å
sende noen av de mest un-
derutviklede og tilbakeleggen-
de norske statsmenn og politi-
kere på en sosial studietur til
det frie Argentina. En slik rei-
se i Perons rike ville utvilsomt
ha til følge at det ble litt let-
tere å leve i Norge for etter-
tiden, — forutsatt at man da
ikke reiste med medbragt
trollsplint i øyet, som en viss
annen person har gjort på sin
herostratisk berømte tur her-
ned.

Ase O. de Skahjem.

I mange nordmenns hjem har
der siden 1945 vært å se — nær-
mest på hedersplass — et «hi-
storisk» bilde i glass og ramme.
Og forestillende overgivelsen av
Akershus festning — fra tysk til
norsk forvaltning.

Norsk myndighet var personi-
fisert i en barhodet, helt sivil-
kledd heimefrontmann, stående
slik at hans ansikt unngikk foto-
grafens linse. Skjønt episoden
sikkert for ham måtte fortone seg
såre høytidsfullt i særdeleshet i
lys av de påbud og direktiver som
flere ganger daglig gjennom ra-
dioen ble publisert fra Nygaards-
vold-regjeringen i London.

De fleste vil sikkert ennu huske
at disse publikasjoner bl. a. inne-
holdt forbud mot overgivelse
av sjø- eller landmilitære enhet-
ter eller anlegg til andre enn van-
lige norske befullmektigede mili-
tære befalingsmenn.

Når krigen som helhet var de-
finitivt slutt, skulle det ikke sy-
nes så vanskelig å respektere disse
påbud fra den hjemvendende ek-
silregjering.

At det imidlertid var vanske-

lig ble til fulle bevist både ved
ovenfornevnte og andre episoder
— i de dager, — Hvem var da
imidertid mannen som fant seg
kompetent til å opptre på det of-
fisielle Norges vegne — samtidig
som han ignorerte eksilregjerin-
gens kunngjorte forordninger.

Allerede for lenge siden har
det vært antydning at mannen var
Sovjet-lakeien Asbjørn Sunde,
Alias «Oswald» — for tiden un-
dre lås og lukke.

Men hvem «arbeidet» han altså
egentlig for under krigen? «For
Norge? — Eller Sovjet-Unionen?
Det finnes neppe tvil om at sist-
nevnte var hans hjerte nærmest.
Og «i regi» med det ble da så
mange av de som ikke delte disse
hans synsmåter myrdet. Ofte i
mørke og fra godt skjult bakhold.

Og også med vår flyktede re-
gjerings bifall. Det var et faktum
av tvilsomt verd som kanskje
kommende generasjoner av histo-
rieskrivende mennesker vil si no-
en ord om.

Imidlertid henger «det histo-
riske bildet» på sin hedersplass i
hjemmene.

Og på et vis: Hvorfor ikke?

Var Sovjet-Unionen virkelig vår
verdifulleste allierte i så høy grad

at de av vårt lands innvånere som
våget å motsette seg dets lakeier
dermed gjorde seg skyldig til en-
ten å myrdes eller til lange feng-
selsstraffer i etterkrigstid? Ja, da
kan man godt løpe linen helt ut
og la i all fall en av lakeiene få
plass som «god nordmann»!

— — —
Et annet navn dras meg også
i minne: Nordahl Grieg. — Med
all respekt for ham og hans min-
ne som dikter og kriger må det
dog være tillatt å spørre Hvilken
makt «arbeidet» han som bløden-
de kommunist i virkeligheten for?

Om han hadde vært i levende
live i dag ville det ikke da vært
store muligheter for at han hadde
fått dele celle med sin «ånds-
frende» Asbjørn Sunde?

Hans diktende evne kunne kan-
skje hjulpet ham like lite som an-
dre av Norges store i hver sine
tidsepoker. — Imidlertid skal der
altså nu være utsikter til å få
kommunismen fjernet ved hjelp
av McCarthyisme — atombomber
og kanoner —, måtte der dog
ikke være en annen «Oswald»
bak kanonene og på hedersplass
i hjemmene.

Kabelvåg, 8. mars 1954.

SIGURD SVENDSEN.

dom. Det er formodentlig ikke
like mulig å si at de hand-
linger som i embets medfør
tilfalt Heinrich Himmler som
sjef for GESTAPO eller Vy-
schinsky i sin tid som anklager
i Moskvaprosessene noen
gang har vært moralsk for-
svarlige handlinger i deres
egen bevissthet. I alle fall har
deres handlinger for den ob-
jektive tilskuer samme karak-
ter som mordernes.

Man kan, som norsk Høy-
sterett, slå uigjendrivelig fast
at i krig (og formodentlig og-
så i revolusjon) gjelder det å
vise bsolutt lydighet mot lov-
lige myndigheter. Denne tese
er like juridisk holdbar som
den er menneskelig naiv og
uholdbar. Den dømmer så
ulike menn som Ebert—Schei-
demann i 1918, som Lenin—
Trotzky i 1917. Men denne
Høyesteretts uttalelse i dom-
men over Vidkun Quisling er
et uttrykk for at enkelte av
Høyesteretts dommere har
gjennomgått en ganske vold-
som utvikling siden unge da-
ger! Dengang forsto de at
visse «lovløse» handlinger i
strid med myndigheter, hvis
makt ikke lenger var reell,
nettopp hørte til slike urolige
tider og ikke sjelden skapte
ny rett og ny lov.

Her skal ingen terror unn-
skyldes og ingen umenneske-
lighet tas i forsvar. Det skal
bare understrekes at handlin-
ger som har karakter av ne-
derdrekthet eller usseldom
eller ondskap ikke er hverken

nasjonalt, sosialt eller politisk
betinget. De har — dessverre
— en almenmenneskelig ka-
rakter. Og de har samme ka-
rakter hva enten de begås av
sadistisk pakk i kjellerhuler
eller av statssjefer, regje-
ringsmedlemmer og høyeste-
rettsdommere i fullt dagslys.
Det kunne være tid for noen
hver å bryte igjennom skallet
av selvrettferdighet og kom-
me frem til den erkjennelse
som er resultatet av de erfa-
ringer livet har gitt oss i se-
nere årtier.

Det er den ene erkjennelse
vi trenger for å kunne over-
vinne affekter som i disse år
har bevirket så mye ondt og
som har ført til så mange feil-
aktige dommer over anderle-
des handlende og anderledes
tenkende. Men også den an-
nen erkjennelse vi trenger
burde erfaringer fremtvinge.
Det er denne: Ingen som i de
siste 40 års Europa har vært
sosialt handlende har kunnet
unngå radikalt å skifte ideer
og oppfatninger. Det er derfor
så uhyre lite berettiget at den
ene part hovmodig setter seg
til doms over den annen. —
Men nettopp dette hovmod
har hatt en blomstringstid i
det siste årti.

Siden første verdenskrig er
Europa stadig blitt svakere,
mens andre deler av verden
er blitt sterkere. Sovjet-Sam-
veldet har utvidet og konsoli-
dert sin makt. Amerikas makt

er vokset enormt. Som Øst-
Europa ble avhengig av Mos-
kva, ble Vest-Europa avhen-
gig av Washington — New
York.

Men i disse 40 år har bøl-
ger av stadig ny tro skyllet
over Europa. Stadig nye unge
generasjoner har hengitt seg
til troen på en stadig «ny og
bedre tid». De har tjent sin
tro med offervillig idealisme
og de har fulgt sine idebeve-
gelser til den bitre skuffelses
illusjonsløse tomhet.

I forventning og tro ström-
met ungdommen til frontene
1914, viss om å tjene en god
sak. Fire keiserriket brøt sam-
men, Tyrkia, Russland, Øster-
rik-Ungarn og Tyskland.

Det tsaristiske Russland
gikk til grunne i et totalt og
endelig nederlag. Dets ung-
dom hadde heller ikke gitt
det sin tro. Først ut av ne-
derlaget vokste den revolusjo-
nære generasjons fanatiske
tro.

Den tyske revolusjon som
arvet keiserrikets dødsbo, ut-
lyste ingen tilsvarende tro. —
Nederlag og oppløsning, infla-
sjons- og deflasjonskrise
skapte masseproletarisering,
nasjonal ydmykelse og sosial
rotløshet, som ble forutset-
ning for nasjonalsosialismens
samlende kraft og ekspansive
vilje. Først i den samlet seg
den tyske ungdoms tro.

Seirende gikk England ut
av krigen 1918 og inn i en lang
periode av voksende svakhet,
kulminerende under Neville

Chamberlain. Imperiets makt
såvel som Englands makt in-
den imperiet sank stadig. —
Den commonwealth som har
avløst The British Empire har
en mer moderne karakter,
men er samtidig uttrykk for
Englands svinnende makt.

Seirende gikk Frankrike i
1918 inn i 20 år av uavlatelig
frykt, usikkerhet, politisk kri-
se og maktsvekkelse. Ved ne-
ste korsvei sto det mateløst,
men ikke mindre hovmodig.
De få år etter annen verdens-
krig har bare utdypet denne
tilstand.

I en periode av isolasjonis-
me, trygg på sin egen urok-
kelige progressive evne av-
ventet Amerika krisen som i
1929 rystet dets økonomi til
grunnen og tvang fram en to-
tal revisjon av statens innstil-
ling til samfunnets proble-
mer.

I alle disse land hadde ung-
dommen trodd at «den siste
krig» skulle innvarsle en ny
og bedre tid. Mellomkrigsti-
den lærte den noe annet. Men
over alt satt folk som forsøkte
naivt å fastholde den progres-
sivistiske tro fra århundrets
begynnelse. De sitter der til
dels den dag i dag og forkyn-
ner samme løgnaktige optim-
isme i et Europa hvis sanne
krise de ikke ville erkjenne.
Fordi de fanatisk tror at tro-
en er mere verd enn erkjen-
nelsen.

Nye nasjonalstater reiste seg
på de europeiske keiserrikers

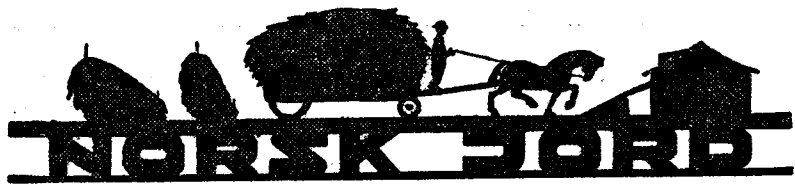
ruiner. Nye nasjonalstater ut-
løser alltid ny tro og offervil-
lig innsats. Men 25 år senere
var Estland, Lettland og Li-
thauen forsvunnet fra kartet.
Deres folk har fått betale en
uhyre pris for disse års na-
sjonale frihet. Man skulle tro
at deres tragedie i undergan-
gen måtte knekke all tro på
en ny nasjonal fremtid.

Også Finnland oppsto som
suveren stat. Ikke lenger det
gamle svensk-Finnland, men
et nytt finsk-Finnland. Det
har måttet bøte for sin løs-
rivelse og suverenitet med to
blodige kriger, territorielt tap
og tap av sin fulle suverenit-
tet. Et beskåret Polen og et
lemlestet Tsjekkoslovakia
trampes under russisk impe-
rialismes hel etter at deres
egne herrer har fullbyrdet et
blodig oppgjør med den gene-
rasjon som førte polakker,
tsjekker og slovakker til nasjo-
nal selvstendighetskamp.

Av de nye nasjonalstatene
fra dengang har alene Jugo-
slavia bevart sin enhet og su-
verenitet. Men etter års krig,
oppløsning, borgerkrig og
terror har også der den ge-
nerasjon gått til grunne som
skapte den samling og den
sydslaviske nasjonalstaben.

De som ga sin tro og sin
innsats til oppbyggingen av
de nye nasjonalstatene, fikk
over alt betale dyrt. Katyn ble
symbol på deres skjebne.

(Mere.)

Bør landbrukets omsetningsorganisasjoner bli monopoler?

Av Anders Hafskjold

Under denne overskrift har det vært skrevet litt i Drammens Tidende. Den direkte årsak var dannelsen av et slakterisamvirke i Drammens-distriktet, hvor det fremgår av lovforslaget at den som går inn som andelshaver forplikter sin eiendom til å levere slakt den vei i all fremtid.

Den kjente Toten-bonde Hans Rognerud hadde på samme tid en artikkel i Nationen, hvor han også nevner faren ved monopoliseringen av våre salgssentraler. Nationen svarte med en leder, hvor Rognerud og vi andre som skrev mot monopoliseringen ble sterkt angrepet. — Jeg hadde ventet at Rognerud skulle svare på angrepet, men da det ikke kom noe svar fra ham, sendte jeg inn et lite tilsvarende. Da mitt svar

ikke er inntatt og det heller ikke er kommet noe tilsvarende fra andre, er det grunn til å anta at Nationen ikke vil ha noen diskusjon om dette tema. — Nationen blir jo regnet for bøndernes avis, og det hadde vært naturlig å føre en slik diskusjon der, men det kan vel gå an å luften temaet i denne avis, selv om det kanskje blir for en begrenset leskrets. Også innen denne leskrets er det sikkert delte meninger om våre salgssentraler i jordbruket og monopoliseringen av disse.

Den landbrukskrise vi hadde i slutten av 20-årene var vel den direkte årsak til at flere av omsetningsorganisasjonene ble dannet. Disse sentraler har i denne tid med få unntagelser, hatt flinke funksjonærer, som med inter-

Arierlovene fremdeles aktuelle!

Israel har vedtatt en lov som forbyr ekteskap mellom jøder og kristne.

esse og flid har bygd opp salgssamvirke i konkurranse med de private handlende. Men i den siste tid har det vært skrevet og sagt at vi må ha 100 pst. tilslutning til våre sentraler, og den bonde som ikke er enig i full sentralisering, han bør heller ikke være velsett i de faglige organisasjoner.

Da propaganderingen og agitasjonen fra sentralenes funksjonærer det siste år har vært ganske intens og ensidig for 100 pst. tilslutning, tror jeg det er på høy tid at bønderne tenker over saken og sier sin mening.

Salgssentralene har vært et gode for såvel konsument som produsent, men blir det monopoler vil de få alle et monopols uheldige virkninger både for kjøper og selger, og bondestanden vil bli dirigert og diktert av en overmektig funksjonærstab.

Under Bajonetter

Som en kommentar til at Russland hadde gitt Øst-Tyskland fullstendig selvstyre og trukket den russiske høykommissær tilbake, uttaltes fra ansvarlig amerikansk hold, at det betød et Øst-Tyskland under russiske bajonetter. Det er riktig, men i konkurransen er det jo ikke så godt at Vest-Tyskland lever under Vestmaktene, ikke minst Frankrikes bajonetter, uten at høykommissærene er avskjediget, og at Vest-Tysklands selvstendighet er gjort betinget av det politisk korrupte Frankrikes forgodtbefinnende. I den diplomatiske kamp om Tyskland har vestmaktene atter hentet et minus, selv om man fremstiller det motsatt, skriver «Revision».

Militære dekorasjoner blir tillatt igjen i Vest-Tyskland

Bonn: Tyske militære vil om kort tid igjen kunne bære sine krigsdekorasjoner, når lovforslag fremsatt av det vesttyske innenriksdepartement blir vedtatt i Forbundsagen. Det blir imidlertid visse innskrenkninger. Således skal hakekorset fjernes på alle krigsdekorasjoner og andre utmerkelser, og enkelte medaljer, som f. eks. minnemedaljen om

Til abonnentene!

Hvis De før eller siden ikke skulle få avisen i posten, bes De underrette ekspedisjonen omgående.

FOLK OG LAND
Kierschowsgt. 5, Oslo.

Lag Deres egen atombombe

San Pedro (NANT). De og jeg kan sette sammen delene til en liten atombombe på et par timer. Det eneste er at vi er flinke til å behandle et skrujern. Vi kunne sette sammen bomben hvor det enn skulle være. I min kjeller, din stue eller på en lastebil. Det er den amerikanske marinen som gir disse overraskende opplysninger. Marinen vil på denne måte advare mot sabotører.

Østerrikes Anschluss, okkupasjonen av Tsjekkoslovakia og innlemmelsen av Memel vil ikke bli tillatt båret.

Tyske regjeringsmedlemmer har allerede fra tid til annen brutt det forbud som de fire store allierte innførte i 1945 mot bruk av krigsdekorasjoner. Således bar Hans Kilb, en av Adenauers nærmeste medarbeidere, en høy dekorasjon fra det nasjonal-socialistiske Tyskland under Adenauers besøk i Tyrkia forleden.

son med den sunne fornuft i behold feste lit til den av von Ribbentrop etter sigende uttalte forsikring:

«Jeg er blitt dømt til døden. Jeg har fortjent denne straff og hadde ventet den!»

Og denne skulle være uttalt av den samme Ribbentrop, som i sitt avsluttende innlegg den 31. 8. 1946 sa følgende:

«Aldri har den tyske utenrikspolitikk drøftet planer om å underlegge seg verden. Hadde vi truffet forberedelser til en angrepskrig, ville den ha blitt bedre ført! Tyskland søkte bare å skape de mest elementære livsbetingelser for seg, slik som Storbritannia hadde gjort tidligere, idet det bemektiget seg en femtepart av jorden, og slik som U.S.A. og Russland også hadde gjort. Den eneste forskjell med hensyn til Tyskland var den at Tyskland bare tenkte på sin rett, — Danzig og den «korridoren» som polakkene hadde røvet — mens de andre la planer om å underlegge seg kontinentet!»

Ikke engang «Daily Telegraph»s spesialkorrespondent jødinnen Rebecca West, kunne unngå å legge merke til at «Ribbentrop har lagt for dagen en verdig holdning, og

at der blant de tiltalte ikke fantes en eneste kujon». —

(Daily Telegraph, 2. 10. 46). Med rette uttalte den samme representant for «Jehovahs utvalgte folk»:

«De fleste av disse menn vil bli hengt eller vil bli innesperret i tukthus. Men tross alt fortsetter vi med ikke å forstå dem! Vi fortsetter med ikke å forstå motivet til det de har gjort.

Vil dette si at den samme fare muligens vil komme over oss på nytt, fordi vi ikke har lært dens årsaker å kjenne?»

V

DET ER TO VERDENER SOM STÅR OVERFOR HVER-ANDRE

Faktisk var det i Nürnberg to verdener som stod overfor hverandre! Mammons materialistiske verden og det demokratiske hykleri som forsvarte sin rett til å leve! Mot hverandre stod, — på den ene side 46 millioner englendere med 40 millioner kvadratkilometer livsrom, 145 millioner amerikanere med 13 millioner kvadratkilometer Sovjet-Unionen med omkring 25 millioner kvadratkilome-

ter (for ikke å nevne dens satellitter), — på den andre siden 80 millioner tyskere med (i 1939!) knapt nok 600 000 kvadratkilometer — d. v. s. med mere enn 144 mennesker på kvadratkilometeren!

Dette var det virkelige problem som ikke ble løst, og i dag er Tyskland berøvet en tredjedel av sitt territorium, slik at mange steder i Tyskland må mere enn 200—300 mennesker vegetere på misserabel vis på kvadratkilometeren! Hvordan kunne denne mette og materialistiske verden forstå den ukuelige og heroiske livsvilje til et folk som på dette snaut tilmålte livsrom i århundrer har skjennet verden udødelige kulturverdier og som i den 2. verdenskrig på nytt gjorde alle dette århundres avgjørende oppfinnelser — oppfinnelser som nå utnyttet av seierherrene. Hvordan skulle noen gang denne «demokratiske verden» forstå ånden til dette folk, — beseiret materielt, men ikke ideologisk, selv om forkynnelsen av dødsdommene i Nürnberg ble betegnet som «en stor sosial

JOAO DAS REGRAS

En «ny» rett

Autorisert oversettelse for Folk og Land

14

IV

MOBILISERING AV PROPAGANDAEN

De fortvilede anstrengelser de Allierte gjorde for å overbevise det tyske folk om dets «culpa criminosa» ble ikke mere fruktbringende av den grunn at de tyske avisene ble tildelt ekstravote av papir for at de skulle offentliggjøre Nürnberg-dommen in extenso. I vår egenskap av oppmerksomme avislesere unnslopp derfor ikke følgende notis fra «United Press» av 27. 8. 1946 vår oppmerksomhet:

«Skjønt det ikke er meget av nyhetsstoffet vedrørende rettssaken som de tyske aviser har anledning til å offentliggjøre, så vil de allikevel i det rette øyeblikk bli forpliktet til å publisere rettens dom.»

Den tyske befolkning hilste sannsynligvis disse spesialutgaver med den samme jubel som hin mann fra Berlin som for noen måneder siden svarte på spørsmålet fra en alliert korrespondent om hva berlineren syntes om avisene i byen:

«Jeg har kjøpt alle aviser hver dag, for på noen annen måte er det umulig å skaffe seg så billig papir til å stoppe igjen de glass-løse vinduene våre og holde kulden ute!»

Den som med kritisk oppmerksomhet fulgte de mange utfordringer til det som heter rett, han ble heller ikke forbauset over å se at der til hevddommen også kom latterliggjørelser og fornærmelser som de dømte ikke kunne ta til offentlig gjenmele mot. Hvordan kunne f. eks. en per-

Frihetslengsel

«Farmand» har reist spørsmålet om «frihetslengselen» som det norske folk tilsynelatent mangler. — Diskusjonen har vært meget interessant, men nettopp det spørsmål som behandles i denne artikkel, har «Farmand» ikke villet ta opp, hvorfor nedenstående artikkel nektet opp-tatt.

«Hvorfor har det norske folk mistet sin frihetslengsel?» Det antydes i artikkelen hvor spørsmålet ble stillet, at det skyldtes den tyske okkupasjon, som var en så stor påkjenning at det ikke lenger var noe overskudd til kamp mot innenlandske frihetsberøvere. Men okkupasjonsstiden og tyskerne (og NS) skal ha skylden for alt galt. Jeg skal nevne to andre momenter, det gjelder to lag av befolkningen, først arbeiderne.

Det som for dem står som frihetens og særlig næringsfrihetens periode var en tid med forferdelig arbeidsledighet, nemlig mellomkrigstiden. Så kom tyskerne med sine reguleringer og restriksjoner, med skjerpet rasjonering m. m. Arbeidsledigheten forsvant. Reguleringene og re-

striksjonene fortsatte i etterkrigstiden og gjenoppbygningen holdt arbeidsledigheten vekk, det som var den største plage for arbeidsfolk. Følgelig får de lett det inntrykk at restriksjoner og statsreguleringer og gode arbeidsmuligheter går hånd i hånd. Et annet moment for arbeiderne er fagforeningene. Ingen foreninger i Norge driver slik tvang ved medlemsvervingen som den alle arbeidere er utsatt for. Uansett politisk oppfatning bøyer de nakken og finner seg i ekstrakontingenter og tvangskontingenter til parti og valgkamp. Her blir faktisk alle kuset og ensrettet, og dette skjer for arbeiderne ofte ved unge år. De blir skolert i partidisiplin og tvang. Motstand nytter ikke. Den blir tidlig krøket som god krok skal bli. Det blir runde rygger og myke knær i slike organisasjoner og i et slikt samfunn. Det kan også nevnes at fagforeningene nyttet landssvikoppgjøret til en ekstra kusting av NS-folk ved å innkreve straffekontingent av de forfulgte. Så vidt jeg vet er dr. Scharffenberg den ene-

ste som har protestert mot dette, de borgerlige var som så mange ganger før tause.

Det er også et annet moment, særlig for en del av folket, det er landssvikoppgjøret, som rammet NS-folk. De smarte marxistiske ledere brukte dette som en tåkelegger, satte en del av folket ut av det politiske spill, kjørte landssvikoppgjøret frem som den store blikkfanger, med store avisreferater, og fikk folket til å samle interessen for rettsforfølgelsen av NS-folk. Det ble skrevet avisspalte opp og avisspalte ned om naziundergrunnsbevegelse, flukt og fluktforsøk, med etterlysinger med mere. — Imens ble friheten undergravd av de smarte marxistiske ledere, som nu nyttet anledningen som aldri før. De borgerlige ledere var ikke skarpe nok til å skjønne at den storstilte politiske forfølgelse konsekvent ble nyttet til å grunnfeste marxismen i Norge. Den marxistiske tendens som lå i landssvikoppgjøret, ble støttet av de borgerlige, ett medlem av Høyres sentralstyre var således med å utarbeidet landssvikanordningen. De borgerlige ligger nu selv i den grav de var med

begivenhet», — slik som «Daily Telegraph» for 1. 10. 1946 gjorde det i følgende beskrivelse:

«Mange høytstående allierte gjester, blant hvilke man særlig la merke til amerikanske offiserer av høy rang, var kommet for å overvære opplesningen av dommen, ledsaget av sine fruer, som var iført omhyggelig valgte høstmodeller.

Atmosfæren på de forreste benkerader, med det skarpe lys fra magnesiumslampene, minnet uvilkårlig om en mote-«première» i Londons West End eller på Broadway Theatre.»

Nei, det skal være visst, — disse verdener forstår ikke hverandre, noe som denne kyniske beskrivelse til overmål beviser, og hvis eneste treffende karakteristikk faktisk besto i at det i Nürnberg dreide seg om en — teaterprosess!

VI

..... LØGN OG FORFALSKNINGER

Det svarer nøyatig til den internasjonale pøbelpresses mentalitet også å kaste smuss på det tyske folks ledere, tross

deres verdige opptreden, etter at de hadde gjennomgått en skamløs behandling og urettferdighet var blitt dømt til døden. Således meddelte «Reuter» at fengselslegen, dr. Gilbert, «hadde funnet alle de tiltalte dypt deprimerte etter domsavsigelsen». Denne infame løgn ble samme dag tilbakevist av de engelske spesialkorrespondenter Ossian Goullin og Anthony Mann, som skrev følgende i sine rapporter fra Nürnberg:

«Om disse menn er der knapt et godt ord å si. De smusset ikke til sin fortid ved å være skamløse kujoner på slutten. De er demoniske (!), men fanatiske menn, hvorav de fleste er rede til å dø for sin høyst absurde tro (!!)... Etter forkynnelsen av dommen fikk de i sine selder besøk av fengslets leger, og disse kunne fortelle at de dømte ikke fremviste tegn på unormal reaksjon og var rolige.»

Til de bevisste frofalsknin-ger i nyhetsstoffet hører også den påstand — den er en sammenhengende løgn fra ende til annen — at ingen av de tiltalte hadde bestridt dom-

stoles juridiske kompetanse.

Denne grove løgn regner med offentlighetens hurtige glemsel, for så vidt som den overhodet kjente til de ting som foregikk i Nürnberg. Dagen etter at Den Internasjonale Militærdomstols forhandlinger begynte, d.v.s. den 21. november 1945, fremla Görings advokat, dr. Stahmer en skriftlig erklæring «på vegne av alle de anklagede» og samtidig fra alle forsvarsadvokatene, en erklæring hvori de bestred domstolens kompetanse og «Tribunalets statutter».

Ved siden herav hadde de tiltalte erklært at de ikke var villige til å besvare aktorats spørsmål om de kjente seg «skyldige» eller «ikke-skyldige», fordi tiltalen omfattet en innviklet og langtrukken mengde med anklager, meget uklart formet. De tiltalte hadde forlangt at det ble dem tillatt å lese opp en erklæring, som omfattet to maskinskrevne sider. («Daily Telegraph», 21. 11. 1945, pag. 1.)

(Forts. neste nr.)

Freske saker!

Nå får man holde seg fast! I påskenummeret til allemannstrøsten Allers Familiejournal finner vi følgende velsmakende godbit, som vi sakser fra en historie «Da'n Mekkel og a Pernille var på Hamarsmarten», skrevet av Hjørdis Framgaarden Nygaard:

«Itte gråt du, Pernille, nå skar vi skjote på blink og kan-skje vinne en teddybjønn.

«Ja, skjote kain je og, — je skjøtt vel så gildt som dessa som meldte seg inn i hjemme-fronten etter at freden brøt løs og flau rundt med arm-bind og prate om stengunn og brenngunn og slikt som vi ailler hadde hørt namnet på før. — Så hadde døm fått i ei særmelding at døm måtte gå i deknung, før det var i grun' døm som var skyld i at tyskerne taftte krigen! Men du

på å grave for NS-folk. Og i denne forfølgelse mener NS-folk at de borgerlige og marxistene var like gode, de satt side ved side i rettene og dømte NS-folk fra liv, eien-dom og yrke.

Når de borgerlige partier appellerer til hele folket, også NS-folk, om å stå vakt om friheten, særlig næringsfriheten, spør NS-folk «Hvilken frihet?»

Det skal være fritt yrkesvalg, sier de borgerlige. De dømte NS-folk fra sine arbeidsplasser.

Vi er imot sosialisering, sier de borgerlige, de dømte NS-folk fra gård og grunn.

Vi er mot statsdrift, sier de borgerlige, de var med på å starte erstatningsdirektoratet som bestyrte mange NS-eiendommer og bedrifter, dette var en generalprøve på marxistisk statsdrift i Norge. De NS-folk som har fått sine eiendommer igjen, klager alle på den måte det offentlige bestyrte gods har vært drevet på, og den tilstand godset befant seg i. Et glimrende eksempel på statsdriftens uduelighet.

Man kan ikke ribbe en del av folket økonomisk, og ta fra det friheten og etterpå appellere til frihetslengselen i folket. Friheten er hel, den er for alle. Er den bare for en del av folket, er den undergravd. Blir den begrenset for en del av folket, blir det en falsk klang i frihetens klokke, selv om det bare er en propagandaklokke i en valgkamp.

Theo.

vet at'n Mekkel og slike som var med føre freden, døm vart sjalte helt ut og glømt. Døm fekk itte engang smaka på den skotske wisikin!»

Ja, konturene av Heimefrontens saga tar åpenbart til å avtegne seg for noen hver. Og sikkert adskillig mer faktisk og sannferdig enn det opplegget som ble laget i stand i det berømmelsens år 1945!

BAK TEPPET

I «Sydsvenska Dagbladet» finner vi denne lille historie fra den annen side av Jernteppet:

Gjennom en av Warzawas hovedgater rullet langsomt en russisk militærbil, mens en høy offiser nøye studerte husnumrene.

Etter en tids forløp anropte offiseren en polsk kvinne inne på fortaket: — Hei du der, på hvilken side er det polske krigsministerium?

Polakkinnen så seg forsiktig om, og så svarte hun hviskende: — Jeg vet det ikke helt bestemt, men jeg vil tro at de holder med Malenkov.

«Det er forbudt for russerne å se andre land, for på denne måte ville de lære andre folks skikker og levevis og kanskje komme på den tanke at det var verdt et forsøk å sprengte slaveriets lenker i hjemlandet.» skrev Grev de Carlsile i en reisebeskrivelse fra 1672.

Ca. 200 år senere skrev den russiske historiker Kotochichin: «Det er ikke under noen omstendighet tillatt for moskovittene å begi seg til utlandet, på lovlig eller ulovlig måte, bortsett fra de få som får utreisettillatelse som forretningsmenn eller diplomater. Hvis noen flykter vil tsaren anse ham som en høyforreder og hans formue og besittelser vil bli konfiskert. Hvis vedkommende har slektninger, som man kunne anta visste om vedkommendes fluktplaner, så ville disse bli holdt ansvarlig.»

OG I DAG? Tsarens Russland og Malenkovs Sovjet-Samvelde var tydeligvis to alen av samme stykke.

Ville gj. hj. gamle svigermor til tak over hodet — også oss selv. Mangler kontanter. Vil noen hj. oss?

Bm. «Sigvart» til eksp.

FOR SOMMEREN

Kan noen skaffe meg møblert sommerbolig for ca. 4 måneder fra slutten av mai? To enslige.

Konrad Sundlo, adr. Matrand.

TIL VARPLANTNINGEN

Flotte, prkl. jordbærpl. i gode sorter, kr. 10.— pr. 100.

Asker bringebær, kraft, stikl. kr. 30.— pr. 100.

Fruktr., bær. og prydp. Alt i stauder og vårpl.

Krøderen Frukt og Bær
Krøderen

U R

I vekkerur, stueur og kaminur fører jeg det beste som kan oppdrives, nemlig

— **Junghans**
VEKKERUR

fra kr. 19.— til kr. 32.—

REISEVEKKER

i skinnnetui til kr. 54.—

KAMINUR (bordur)

fra kr. 179.— til kr. 331.—

STUEUR

fra kr. 182.— til kr. 280.—

ARMBÅNDSUR

kommer ennu meget uregelmessig, men jeg fører alle de kjente merker — Omega, Tissot, Longines, Cyma, Certina, Revue etc. Skriv til meg og oppgi prisklasse De ønsker i ur, og jeg skal ta ut ett som De skal bli tilfreds med. Dette er en tillidssak men lesere av denne avisen kan være sikker på reell behandling.

R. Gjessing

Urmaker
DRAMMEN

Ny, viktig bok om rettsoppgjøret

C. H. Benneche:

**LANDSSVIKOPPGJØRET
OG MEG**

.... Kritikk og protest

150 sider, kr. 10.—

En ny, kritisk, juridisk, saklig utredning av rettsoppgjøret og dets forhistorie, med støtte i opplysninger fra sakens skrivelser Benneches egen sak.

STORE BJØRN
Box 4052, Oslo.

Eventyret om Solbris

300 sider — Rikt illustrert

Kr. 13.— innb.

Portofritt ved forskudd
Et lite restopplag selges
nå ut. Hvis De ennå ikke
har den må De benytte
anledningen.

Restopplaget selges av
Sverre Jacobsen

Ilseng

“Amnestiloven”

(Forts. fra side 1.)

bærer en større fare for samfunnet enn hvor den forrederske bistand ytes enkeltvis uten at forrederen er organisert i et parti. Derfor bør det komme til klart uttrykk i loven at partiet er ulovlig og at dets medlemmer vil bli å straffe med særskilt straff ved siden av den straff som idømmes etter de alminnelige forrederibestemmelser. Det er det som nu er skjedd. I statsråd i går er det ved kongelig anordning også gitt et tillegg til straffelovens bestemmelser om dødsstraff. — Da dødsdommen ble avskaffet ved straffeloven av 1902, anså vi det som et fremskritt i humanistisk retning. Straffeloven regnet imidlertid med det norske samfunnet slik som det var dengang og senere har utviklet seg på lovens og rettens grunn. — — — Det ville være en mangel ved vår lov dersom det ikke skulle være adgang til å anvende dødsstraff — — —

Ja, se slik talte de ømhjertede Londonfarere, som bare var besjelet av ønsket om å «formidle» NS-medlemmenes skjebne! I sin grenseløse trang til å rekke ut en hjelpende hånd grep de til en tilbakevirkende lovgivning, for å spare de arme NS-folk for tyngende samfunnsplikter satte de dem helt utenfor samfunnet, for at de samme NS-folk ikke skulle plages av bekymringer under forvaltningen av sine midler var man så elskverdige å frata dem disse, og for at ingen skulle behøve å vansmekte i sin livsens tid bak mur og gitter gjennomførte bergingsselskapet i London den forbedring at man fikk adgang til å avlive dem. Særlig human og velvillig tenkt var det også at man «i noen grad» kunne avpasse de nye straffebestemmelser «etter den enkeltes skyld». Det var jo en innrømmelse verdig norsk rettsfølelse og sivilisasjon!

Den ånd og hensikt som bar anordningen av 22. januar 1942, lå også helt og holdent til grunn for anordningen av 15. desbr. 1944 og for loven av 21. febr. 1947. I all denne lovgivning er lovmakernes mildnende forsonlighet bent fram påtrengende! Ja, likefram ufattelig!

Skal vi så snart være ferdig med pratet om at landssvikloven i virkeligheten er en «amnestilov»? Og ta den for det den er: et kynisk, kaldt og beregnende kvelertak på et politisk parti som var uønsket av myndigheter som lotte vekten av eget ansvar og som fant det nødvendig å hytte sitt eget skinn!

Det er nemlig virkeligheten i denne forbindelse.

H. G.

Åndssvake . .

(Forts. fra s. 1.)

Ifølge statsrådsprotokollen for 7. juni uttalte Nygaardsvold den dag: Under disse forhold (nemlig at England sviktet og svek sitt løfte 10. april om at: We are coming and coming in force, og fordi det har vist seg umulig å skaffe hæren den nødvendige ammunisjon og annet krigsmateriell vil det være håpløst for Norge å fortsette krigen. Dette suppleres av Kongens proklamasjon, hvor det bl. a. heter at «det er umulig å holde kampen oppe».

Vi minnes hvorledes riksadvokat Arntzen brukte en forvansket gjengivelse av denne proklamasjon for å kunne føre et slags bevis for at krigen fortsatte fra 1940 til 1945, ved i stedet for proklamasjonens ord om at regjeringen (i England) vil så langt det er gjørlig opprettholde det norske rikes selvstendighet, uten å blunke i sitt rundskriv til alle domstoler lot trykke det norske rikes selvstendighetskrig.

Og Arntzen burde og måtte forstå at dette ikke var riktig. Han er ingen analfabet eller åndssvak. Som Berggrav sier om NS-medlemmer: Gjorde de hva de formådde for å bli opplyst? Ville de ikke eller kunne de ikke forstå?

Iallfall forstod ikke regjeringen Nygaardsvold det bedre, og den satt i sentrum.

Både Nygaardsvold og Koht ga i radiotaler uttrykk for at der ingen «det norske folks selvstendige krig» eksisterte etter 9. juni 1940.

Nygaardsvold talte greit fra London 25. juni 1940 om «det arbeide regjeringen utførte i de to måneder krigen varte. Vi kan nå i et fritt land arbeide for Norges sak. Vi kan nå fritt si overfallsmannen den usminkede sannhet om hans opptreden og løgn både under og etter krigen.

Da det bortsett fra legenden jo er historisk sannhet at England var overfallsmannen, så må man her anta at Nygaardsvold talte ord med dobbelt bunn.

Til den lange rekke av nord-

menn som var enig med Nygaardsvold i at krigen de jure opphørte 9. juni 1940, hører først og fremst utasrikeminister Koht, som 19. juni 1940 uttalte at kampen var avblåst.

Og til det kan vi kun tilføye: Vel blåst, Koht.

Paal Berg, høyestjustitiarius, senere H.F. leder, idet han av frykt kom til andre resultater, var etter 9. juni 1940 av den faste overbevisning at krigen de jure og de facto i Norge var opphørt. Det er her nok å henvise til fellesutvalgets uttalelse 11. juni 1940: Krigen i Nord-Norge er slutt.

Paal Berg var med på denne erklæring.

Og at Norge de facto og de jure ikke var i krig etter 9. juni 1940 understreket Paal Berg kategorisk ved 17. juni å stille forslag om fredsforhandlinger med det tyske rike. Fredsforhandlinger forutsatte som bekjent av fiendtlighetene er opphørt.

På en utvetydig måte ga Stortinget og Stortingets presidentskap uttrykk for at de anså krigen opphørt uten formell fredstraktat.

Den interessante erklæring Stortingets presidentskap avga 11. september 1940 og som dr. Delbrügge hadde med i bagasjen da han reiste til Berlin, trenger ingen kommentar. Presidentskapet har ved undersøkelser i parti-gruppene konstatert at det er samstemmende vilje til samarbeide med de tyske myndigheter. Å samarbeide med fienden under en krig er blankt forrederi, og en slik beskyldning vil ingen rette mot Stortingets presidentskap og stortingsmennene.

Det var den 6 kolonne-industrien, som samarbeidet med fienden i de to måneder krigen varte fra 9. april 1940 til 9. juni samme år. Og denne har fått ordener og medaljer for denne såkalte «gode nasjonale holdning». Berggrav og Paal Berg arbeidet også i forrederiindustrien 1940 og fikk storkos.

I virkeligheten er Berggravs siterte folkedomsord: **Bare åndssvake kan bli hørt med at de ikke forstod**, — en forferdelig beskyldning mot regjering, Storting og hele det norske folk inklusive Berggrav selv. Situasjonen er grotesk og minner ikke lite om dærekisten i Kairo, hvor vi møtte fortolkernes keiser.

Hans Egede Nissen.

Skrivemaskiner

«OPTIMA»

Portable m. koffert. 1 års garanti, kr. 515.— netto.

Tysk toppkvalitet.

Avbetaling innrømmes

SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

Hotell

Britannia

DRAMMEN

Benytt

HÅNSKOMAKEREN

i Neberggt. 15 - Oslo

Overrettssakfører

Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo

Tlf. 42 21 30

O.r.sakfører

SOLVEIG STANG

Alm. praksis.

Dokument. Mangfoldiggjøring

(Stenslirering).

Konferanse etter avtale.

Tlf. 37 96 26, Bentsebrugt. 16c.
oppg. A. II. Oslo.

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 36 99 - 44 43 33

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

FOLK og LAND

Ans. redaktør og
utgiver:

FINN BRUN KNUDSEN

Utkommer i Oslo

Redaksjon:

Postboks 1407, Oslo

Telefon 55 76 56

Ekspedisjon og kasse:

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:

Kr. 16.00 pr. år, kr. 8.00

pr. halvår. Sverige, Dan-

mark: kr. 20.00 pr. år,

kr. 10.00 pr. halvår. Ut-

landet for øvrig: kr.

24.00 pr. år, kr. 12.00 pr.

halvår. I nøytralt omslag

kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00

pr. halvår.

Løssalgpris: 40 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter

over en spalte

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet

Oslo